

PRVNÍ EPIŠTOLA
K TESALONICENSKÝM
(svatého) Pavla apoštola.

V epištole této apoštol **Tesalonicenským** slouží:

I. K stálosti u víře a zvláště:

Svědectvím jim evangelium svatému i sobě slavného dáváním.
Timotea, služebníka věrného, k nim vysláním. Kap. 1. 2. 3.

II. K šlechetnému životu, záležejícímu:

V utíkání věci škodlivých mezi Tesalonicenskými se ještě nalézajících,
jako jest:

Smilstvo.
Lakomství.
Rozbrojů činění.
Všetečnost.
Zahálka.

Nemírné nad mrtvými se kormoucení, při čemž se o budoucím vzkří-
šení a Kristovu příchodu k soudu nemalo vypisuje.

V věcech dobrých se ostříhání, jako jest:

Svornost.
Bedlivost.
Střízlivost.
Víra.
Láska.
Naděje.
K služebníkům věrným vážnost.
Mdlým u víře pomoci činění.
Trpělivost.
Při modlitbách horlivost.
Díkůčinění.
Pilné slova Božího poslouchání. Kap. 4. 5.

Má kapitol 5.

~~~~~

I. K TESALONICENSKÝM.

POBOŽNOST TESALONICENSKÝCH.

I. *Titul epistolý této zdržující v sobě:* 1. Jména osob, t. kdo jí a komu psal? 2. Pozdravení. — II. *Začíná apoštol Tesalonicenským sloužitím k stálosti při pravdě čisté:* 1. Svou o ně pečlivostí, z níž jim od Boha šťastného setrvání žádal. 2. Zveličováním tří zvláštních ctností jim od Boha daných. 3. Důstojností svatého evangelium, jehož Duch svatý potvrdil a oni je přijavše, svědectví svého vyvolení došli. 4. Schvalováním jejich přešlé horlivosti, kterouž zveličuje tím: 1: Že se v ní jemu bedlivě povinnost svou konajícímu rovnali. 2: V čas hrozných pokušení k evangelium přistoupili. 3: Ssoužení pro pravdu byvše, sobě nezoufali, ale z toho se radovali. 4: Mnoho jiných svým příkladem získali a v stálosti utvrdili, v. 7.

KAPITOLA I.

Ducha právě otcovského prokázal apoštol, předkládaje těm bratřím, 2. že Bohu z nich děkuje i za ně se modlí 5. a svou jim službu i jejich té služby důvěrné přijímání, 6. také i s trpělivostí ku příkladu jiným připomíná.

P

avel a Silván a Timoteus ¹ církvi Tesalonicenských v Bohu Otcí ² a Pánu Ježíši Kristu. *Milost ³ vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Jezukrista. *Gal. 1, 3.*

2. *Díky činíme Bohu vždycky ze všech vás, zmínku činíce o vás na modlitbách svých; *Řím. 1, 8. Efez. 1, 16. Filip. 1, 3. Kolos. 1, 3. 4. Filem. 4.*

3. Bez přestání pamatujíc ⁴ na skutek víry vaší a ⁵ na práci lásky a ⁶ na trpělivost naděje Pána našeho Jezukrista před Bohem a Otcem naším ⁷;

4. Věduce ⁸, bratří ⁹ Bohu milí, o vyvolení vašem.

5. Nebo *evangelium naše k vám nezáleželo toliko v ¹⁰ slovu, ale i v moci i v Duchu svatém a v jistotě mnohé ¹¹; jakož víte, jací sme byli mezi vámi ¹² pro vás ¹³; *1 Kor. 2, 4.*

6. A vy následovníci naši i Páně učinění ste ¹⁴, přijavše slovo jeho ve mnohé ¹⁵ úzkosti s radostí Ducha svatého ¹⁶;

7. Tak že ste učinění ¹⁷ příklad všem věřícím v Macedonii a v Achaii.

1) zboru, o jehož založení viz Skut. 17, 1. atd. 2) t. kteříž sou v jednotu víry jeho jménem neb moci a milostí shromáždění, skrze Krista s ním smířeni, jeho chotí milou učinění a naději svou v něm ubezpečeni. 3) viz Řím. 1, 7. 2 Kor. 1, 2. 4) na skutečnou víru; t. na takovou víru, kteráž moc svou konáním ovoce lásky provodí (Gal. 5, 6.) a na samé chloubě nezáleží; a protož nesluší vám v ní krsati, ale raději prospěch bráti. 5) na pracovitou lásku. 6) na trpělivou naději; t. kteroužto působí jistá naděje odplaty ode Pána zaslíbená, aneb kteráž původ svůj od Krista Pána má a v něm složena bývá. Podobně se jinde víra Boží nazývá. Mar. 11, 22. 7) Ta slova slyšána býti mohou buď na to, že ti služebníci věrní o Tesalonicenských před Bohem na modlitbách zmínku činili, buď že ty svaté ctnosti jejich Bohu, zpytateli srdcí, známé byly a jemu jakožto dar jeho se líbily. Podobně Luk. 1, 6. 8) t. po jistých znameních to vyvolení při vás spatřující. Viz

Mat. 22, 14. 9) od Boha býti vyvolení vaše, že od Boha vyvolení ste. 10) mluvení. 11) t. tenť jest jistý a nepřemožený důvod vyvolení vašeho, že ste kázání svatého evangelium mimo své uši nepustili (podobně Skut. 13, 48.), ale věrou je přijali a skrze ně darů Ducha svatého nabyli (Gal. 2, 2.) i jeho svědectvím o svém synovství jako i my o svém apoštolství ujištění došli. Řím. 8, 15. 12) t. svým učněním jistí a vám předkládaním jeho k spasení užiteční. 13) t. abyšte to znali, že ste Bohu milí a od něho k životu věčnému vyvolení. 14) t. jakož vám Pán hojně a štědře slova svého uděloval a my služebníci vaší bedlivě a horlivě sme je kázali, tak ste vy žádostivě a ochotně je přijímali. 15) ssoužení, utištění. Viz o něm Skut. 17, 5. 16) t. kteréž radostí jest dáree Duch svatý, jenž to působí, abychom se z toho těšili, že pro čistou pravdu trpíme (Skut. 5, 41.) a k utrpením Kristovým se přiúčastňujeme. 1 Petr 4, 13. K takové radosti Kristus Pán ponouká. Mat.

VĚRNOST 5: Na odstoupení od modl nepřestali, ale k Boží službě přistoupili. 6: Jistotou nadějí o vysvobození dokonalém z věčného zatracení v Kristu složili.

I. *Ctnosti věrného služebníka*, kteréž sou při svatém Pavlovi pěkně vymalovány, totiž: 1. Užitečné služeb konání. 2. V pokušeních stálost. 3. Čistota učení. 4. Rádné od Boha

8. Nebo od vás ¹⁸rozhlásilo se slovo Páně ¹⁹netoliko v Macedonii a v Achaii, ale i na všelikém místě víra vaše, kteráž jest v Boha, ²⁰roznesla se, tak že nepotřebí nám o tom nic mluvití ²¹.

9. Oniť zajisté sami ²²o nás ²³vypravují, jaký byl ²⁴příchod náš k vám a kterak ste se obrátili k Bohu od modl, abyšte sloužili Bohu živému a pravému;

10. A očekávali Syna jeho s nebe, *kteréhož vzkřísil z mrtvých, totiž Ježíše, kterýž ²⁵vysvobodil nás od hněvu ²⁶budoucího.

1 Kor. 6, 14.

KAPITOLA III.

Svou v kázání svatého evanjelium věrnost, 4. upřímost 7. i poníženost před Bohem i lidmi předkládá, 13. jejich poslušnosti, opravdovost a stálost jim potěšeně připomínaje.

Nebo vy sami víte, bratří, že *příchod náš k vám nebyl daremný ¹.

Vjš 1, 9.

2. Ale i prvé *trpěvše i ²pohanění snáše vše (jakož víte) v městě Filippis ³, ⁴osvobodili sme se v Bohu svém ⁵mluviti vám směle evanjelium Boží s mnohými ⁶odpory.

Skut. 16, 19. atd. Item 17, 1. 2.

3. Napomínání zajisté naše nebylo z ⁷podvodu, ani z nečistoty ⁸, ani ve lsti.

4. Ale jakož Bůh nás ⁹oblíbil, aby nám svěřeno bylo evanjelium, takť mluvíme; *ne jako lidem se líbíce, ale Bohu, kterýž ¹⁰libuje srdce naše.

Gal. 1, 10.

5, 12. 17) *Ř. příkladové.* Čímž se ukazuje to, že kolikž koli bylo mezi Tesalonicenskými věřícími osob, tolik bylo stálosti příkladů. 18) *zavznělo.* 19) *t. svatě evanjelium.* To pak slovem Páně se nazývá buď proto, že původ svůj má od Krista Pána, buď proto, že Kristu Pánu svědectví vydává. Podobně 1 Kor. 1, 6. 20) *rozešla se, t. pověst o vaší víře.* Podobně Řím. 1, 8. 21) *t. k většímu vychvalování vaší víry.* 22) *Jiní: o vás.* 23) *rozhláší, t. jak sme vám věrně, směle a užitečně Boží slovo kázali (Gal. 2, 1.) a jak ste vy je žádostivě přijali i jaká pokušení nepřátelé při tom proti vám činili.* Skut. 17, 4, 5. 24) *přístup.* 25) *vytrhl, vytrhuje.* 26) *jenž přijíti má; t. z zatracení věčného podlé spravedlivého hněvu Božího na hříšníky přijíti majícího.* Podobně Mat. 3, 7. Jan 4, 36. Řím. 1, 18.

1) *t. bez užítku toho, pro nějž Kristus Pán služebníky své posílá.* Jan 15, 16. Viz výš 1, 9. Sloužit pak ještě i tuto Tesalonicen-

ským k tomu, aby od čisté pravdy skrze něho kázané nikoli neodstupovali a zvláště předkládající sobě to dvě: Jedno: Že on zlých povah falešných učitelů se varoval, jako jsou: 1. Podvodové. 2. Nečistota a neupřímost úmyslu. 3. Lstivým způsobem služeb konání, v. 3. 4. Lidem se zalibování. 5. Pochlebenství, v. 5. 6. Pod zástěrou náboženství provozování lakomství. 7. Žádost chvály. Druhé: Že se v svatých ctnostech nalézal, kteréž tu vyčítá v verši 7. atd. 2) *hanění.* 3) *t. za příčinou čistého učení a většího ducha z nějaké děvečky vypuzení.* Skut. 16, 16. 4) *osmělili.* 5) *t. doufající v pomoci Pána Boha svého.* Podobně jinde Boha pro tu naději v něm složenou svým nazývá (Řím. 1, 8.) a o Kristu, že sebe samého za něho vydal, svědčí. Gal. 2, 20. 6) *boji.* Viz Kol. 2, 1. 7) *poblouzení, omylu.* 8) *t. z srdce nešlechtného a neupřímného.* 9) *způsobně učinil, způsobil, hodně učinil.* Podob. 2 Kor. 3, 5. 10) *zkušuje, prubuje; t. mile práci naši upří-*

II. I. K TESALONICENSKÝM.

STÁLŮST SV. PAVLA. povolání. 5. Pochlebenství i lakomství utíkáni. 6. Nádhernosti i tyranství se varování. 7. Ochotně se každému jako matka v službu vydávání. 8. Příčinou stádce Páně sobě svěřeného života se opovažování. 9. S ustupováním práva svého raději se pracemi rukou svých živění, nežli býti k obtížení. 10. V ctném a šlechetném životě za příklad se jiným vystavování. 11. Duchem otcovským váhavých napomínání a zarmoucených potěšování. 12. Všechných k šlechetnému obcování bedlivé přídržení. — II. Svědectví slavné Tesalonicenským pro jejich probuzení k větší stálosti při pravdě čisté od apoštola dané: 1. Že dověrně učení čisté přijali. 2. Ovoce šlechetného života nesli. 3. Mnoho od svých vlastních pro tu čistou pravdu trpěli, k čemuž jim ještě hojněji slouží vymalováním nepřátel, že t.: 1: Ne ponejprvé tu, ale také i samému Kristu

5. *Anižť sme zajisté kdy ¹¹užívali řeči pochlebné, jakož víte, ani za příčinou nětčeho ¹²lakomství provodili; † Bůhť jest svědek.

*1 Kor. 2, 1. †2 Kor. 1, 23.

6. Ani sme hledali od lidí chvály, ani od vás, ani od jiných; ¹³ač sme mohli vás obtěžovati ¹⁴jako Kristovi apoštolé;

7. Ale byli sme ¹⁵tiší mezi vámi, jako když ¹⁶matka chová dítky své;

8. Tak naklonění k vám byvše, ¹⁷hotovi sme byli s velikou chutí vydati vám netoliko evanjelium Boží ale také i duše své; proto že ste nám byli milí.

9. *Nebo pamatujete, bratří, na práci naši a ¹⁸ustávání; ve dne i v noci zajisté pracovavše ¹⁹, proto abychom žádného z vás neobtěžovali, kázali sme u vás evanjelium Boží. Skut. 20, 34. 1 Kor. 4, 12.

2 Tes. 3, 8.

10. Vy jste svědkové i Bůh, kterak sme svatě a spravedlivě a bez uhony obcovali mezi vámi, kteříž ste uvěřili.

11. Jakož víte, kterak ²⁰jednoho každého z vás jako otec ²¹dítek svých napomínali sme vás a potěšovali,

12. I s osvědčováním, *abyšte chodili hodně Bohu ²², kterýž povolal vás do království svého a v slávu. Efez. 4, 1.

13. Protož i my *díky činíme Bohu bez přestání, že přijavše ²³slovo Boží, kteréž ste slyšeli od nás, ²⁴přijali ste ne jako slovo lidské, ale (jakož v pravdě jest), jako slovo Boží, ²⁵kterýžto i dílo své působí v vás věřících. Efez. 1, 16.

14. Vy zajisté, bratří, následovníci učinění ste ²⁶církvi Božích, kteréž jsou v Židovstvu v Kristu Ježíši ²⁷; nebo ste takověž věci i vy ²⁸trpěli od svého ²⁹pokolení jako i oni ³⁰od Židů;

mou z své milosti přijímá. 11) Ř. byli v řeči pochlebnosti, ani v zastírání lakomství. 12) lakoměli. 13) aneb: Mohše důstojně, velebně neb mocně sobě počínati, t. k vám se příkře podle moci sobě svěřené míti. Podobně 1 Kor. 4, 21. 14) t. bráním od vás platů. Níž v. 9. Podobně 1 Kor. 9, 4. 15) kroci, přivítiví. 16) Ř. chovačka. 17) žádostivi. 18) bídu, kvaltování, usilování. 19) t. stany dělávše. Skut. 18, 3. 20) někoho. 21) synů. 22) t. jakž sluší na ty, jenž slouží Bohu. 23) Ř. slovo slyšení od nás Boží. Podobně Izai. 53, 1.

Řtm. 10, 16. 24) ujali ste se jeho, oblíbili ste je, chopili ste se jeho. 25) kteréžto. 26) zborů. 27) t. moci a požehnáním jeho shromážděné a k němu jako ratolesti k kmenu přivštipené. Podobně výš 1, 1. 28) snášeli. 29) národu, od svých krajanů, sousedů, od svých domácích, od svých spoluobyvatelů; t. od Židů i pohanů v Tesalonice přebývajících, kteříž při začátku získání vašeho bouřku učinili. Skut. 17, 5. 30) t. věřící, čehož jest částka nemalá vypsána Žid. 10, 32. atd. Nic tedy není nového, jestliže by i nyní pobožní od svých domácích a

ZLOST ŽIDŮ. a prorokům se protivili. 2: Bohu jsou oškliví a všechněm dobrým odporní. 3: Ne pro nějaké věci zlé, ale pro pravdu čistou vyvoleným Božím se protiví. 4: Zatrazení věčné na sebe uvozují. — III. Omlouvání se Pavla svatého Tesalonicenským, aby toho těžce nenesli, že v čas pokušení jejich poodšel, k nim nepřišel, nebo: 1. Nerád jich jako otec dítek opustil. 2. Na chvílku toliko jinde pobyl. 3. Nebyv jim tělem přítomen, své srdce s nimi spojené měl. 4. Ne jím to ale satanovým dílem sešlo, že k nim přijíti nemohl, nebo příčiny slušné k navštívení jich měl, že t.: Dobrou o nich naději měl; z jejich prospěchu se těšil; koruny slávy za práci při nich vedenou očekával.

Pomoc opět Tesalonicenským učiněná, aby se na apoštolu, že k nim nepřišel, nezastavovali a v pokušeních stáli byli, nebo: 1. Nemoha sám dostačiti, Timotea k nim poslal, jemuž, aby důvěrně od nich přijat byl, troje svědectví slavné dává i příčiny slušné vyslání

15. Kterých i Pána Ježíše zabili i své vlastní proroky³¹ a³² nás vyhnali, a Bohu se nelíbí a všem lidem jsou odporní;

16. Nedopouštějíte nám mluvit³³ pohanům, aby spaseni byli, aby tak vždy doplňovali hříchy své³⁴. Nebo³⁵ vylit jest na ně hněv³⁶ Boží³⁷ konečný.

17. My pak, bratří, ³⁸zbaveni byvše vás ³⁹na chvíli⁴⁰ tělem *ne srdcem, opravdověji usilovali sme viděti tvář vaši s mnohou žádostí.

1 Kor. 5, 3. Kolos. 2, 5.

18. *Protož chtěli sme přijíti k vám (⁴¹zvláště já Pavel) jednou i po druhé, ale překazil nám satan⁴².

Řím. 1, 13.

19. Nebo⁴³ která jest naše naděje⁴⁴ neb radost⁴⁵ *aneb koruna⁴⁶ chlouby? Zdali ne i vy⁴⁷ před obličejem Pána našeho Jezukrista⁴⁸ v čas příchodu jeho?

2 Kor. 1, 14.

20. Vy jistě jste sláva naše i radost.

KAPITOLA III.

V pokušeních na ně příšlých příhodný jim retuňk apoštol skrze navštívení jich Timoteova obmyslil 6. a tudy zvěděv o jejich v pravdě přijaté stálosti, těší se; 10. prospěchu hojnějšího jim a sobě brzkého jich vidění žádaje.

P

rotož 'nemohše se déle zdržeti, za nejlepší se nám vidělo, abychom v *Atenách² pozůstali my sami. *Skut. 17, 15. 16.*

2. A poslali sme *Timotea, bratra svého³ a služebníka Božího

přátel protiventství trpěli. Mat. 10, 34. 31) t. sobě obzvláště dané. Vidí se pak tuto, že ti nejuhlavnější jsou Boží i lidského pokolení nepřátelé, kteříž čisté služby zapovídají aneb i služebníky věrné mordují. 32) nám se protivili, t. protiventství nám činěním nás vypudili. 33) t. kázati. 34) t. zlost svou neukojitelnou i předkům jejich dědičnou. Podobně Gen. 15, 16. Mat. 23, 34. 35) přikvačil je, dokročil na ně. 36) t. úsudek neukojitelný a věčný z hněvu Božího původ mající. 37) do konce. 38) Ř. osiřevše. Takovým pak mluvením ukazuje, s jak velikou žalostí a zámutkem od nich se poodtrhnouti musil. 39) Ř. na čas hodiny. 40) Ř. tváří, osobou. 41) a to já Pavel. 42) t. Židů proti apoštolu nastrojením a třebas i na cestě jemu,

jako i jinde (Skut. 20, 3.), skrze ně záloh učiněním. 43) co. 44) t. jiná nežli vy. Jako by řekl: Což jest tak divného, že já jsem žádostiv k vám přijíti, poněvadž vy ste ti, z jejichž získání neb k víře obrácení naději mám, že důjdu od Boha slavného poďěkování? 45) t. ne od jinud nežli z vás velikou mám i budu mít radost a potěšení. 46) pochluvení se; t. vy jste má koruna, to jest vy jste ti, při nichž sem práci takovou vedl, za niž korunou věrnosti a věčné slávy poctěn býti mám. Podobně Mat. 25, 21. 2 Kor. 1, 14. 47) t. jako jini ode mne vzdělaní zborové. 48) když se on ukáže.

1) nechtěvše toho déle trpěti, t. toužení po vás. Výš 2, 17. 2) Ř. zanechání byli, t. raději nežli byste vy v takový čas opuštění býti

III. I. K TESALONICENSKÝM.

TIMOTEUS. jeho i z strany jejich i z strany své předkládá. 2. K tomu cíli sou od Boha vyvoleni, aby se k věčné slávě skrze mnohá ssoužení brali. 3. Ne něčto nového, ale což jim dávno předpovědíno, na ně přichází. 4. Timoteus troje svědeckví chvalitebně jim vydal, v němž se jim neumenšovatí ale zrůst bráti náleží, a tu souditi sluší: *Jedno:* Co při nich Timoteus vychvaloval? *Druhé:* Co ta chvála jim daná při apoštolu způsobila? 1. V rozličných o ně starostech a pracech potěšení a očerštění a jako obživení. 2. Bohu z nich díkůčinění. 3. Větší žádost s nimi se shledání. 4. Horlivých modliteb za sebe i za ně Bohu obětování, v nichž jim žádá pomoci a síly: V konání upřímém zevnitř ovoce lásky; v ostříhání vnitř čistoty srdce a svědomí.

a pomocníka svého v evanjelium⁴ Kristovu, aby potvrdil vás a napomenul⁵ k tomu, což náleží k víře vaší; *Skut. 16, 1.*

3. *Aby⁶ se žádný nepohnul v takových těchto ssouženích⁷. Nebo i sami víte, že sme k tomu⁸ postaveni⁹. *Efez. 3, 13.*

4. Ještě zajisté když sme u vás byli, předpovídali sme vám, že budeme¹⁰ ssouženi, jakož se i stalo, jakž víte.

5. Protož i já nemoha se déle zdržeti, poslal sem ho k vám, abych zvěděl o víře vaší, ať by snad nějak nepokoušel vás ten pokušitel¹¹ i byla by¹² daremná práce naše.

6. ¹³Nyní pak když k nám přišel¹⁴ Timoteus od vás a zvěstoval nám novinu veselou o víře a lásce vaší, a že nás připomínáte¹⁵ dobře, žádající vždycky nás viděti, jako i my vás;

7. Protož potěšení sme, bratří, z vás *ve všelikém ssoužení a nesnadnosti své skrze víru vaší. *2 Kor. 7, 4.*

8. Nebo¹⁶ aj živi jsme¹⁷, jestliže vy stojíte v Pánu¹⁸.

9. *A jakým děkováním z vás můžeme se odměniti Bohu za všecku tu radost, kterouž radujeme se pro vás před Bohem svým, *Efez. 1, 15. 16.*

10. *Dnem i nocí¹⁹ přehorlivě modléce se, abychom uzřeli tvář vaší a doplnili to, čehož by se nedostávalo víře vaší?

Řím. 1, 10. 2 Tim. 1, 3. 4.

11. ²⁰Sám pak Bůh a Otec náš a Pán náš Ježíš Kristus zpravíž cestu naši k vám.

12. Vás pak ten Pán račiž rozmnožiti a rozhojniti v lásce k sobě vespolek i ke všechněm, jako i nás k vám;

13. *Aby tak²¹ utvrzena byla srdce vaše²² ²³nepoškrvněná v svatosti před Bohem a Otcem naším²⁴ ku příští Pána našeho Jezukrista se všemi svatými jeho²⁵. *Níž 5, 23. 1 Kor. 1, 8.*

měli. 3) t. kterýž jest od Otce nebeského znovu jako i já zplozen a se mnou láskou bratrskou spojen. 4) t. v kázání jeho. 5) při víře, z strany víry vaší; t. v Krista. 6) Ř. žádný ocasem nevrtil; t. nepřítel svých psí úlisnosti nebyl přelstěn aneb pod ocas nepřítelům pravdy pro uwarování se ssoužení úlisně nelezl a jako pes ocasem k nim nevrtil. 7) t. z nichž některá se vypisují Skut. 17, 5. atd. 8) t. abychom pro jméno Kristovo protivensví snášeli. Podobně 1 Petr 2, 20. 21. 9) t. od Boha, kterýž nás máti chce podobně Synu svému v potupě i v slávě. Řím. 8, 29. Podobně o Kri-

stu Luk. 2, 34. 10) Podobně Skut. 14, 22. 11) t. ďábel. Podobně Mat. 4, 3. 12) marná, prázdná. 13) nedávno, předešle. 14) t. když se od vás ke mně navrátil (výš v. 2.) a zprávu mně o vás učiniv, k psání tohoto listu příčinu dal. 15) v dobrém. 16) Ř. nyní. 17) t. dobré mysli a potěšení ducha požíváme a jako okříváme neb ožíváme. 18) t. u víře, kteráž vás k Kristu Pánu jako ratolesti k kmenu připajuje. Pod. Řím. 11, 20. 19) přesnažně, přehajně. 20) on. 21) Ř. utvrdil. 22) t. v srdci vašem přebývající víra pravá aneb všecken váš vnitřní člověk. 23) bez ou-

POVOLÁNÍ KŘESŤANSKÉ. I. *Napomenutí ku prospívání v svatých ctnostech od apoštola učiněné, v němž Jedno:* Posluchače ku přijetí toho napomenutí nastrojuje tím, že: 1. Moha jim rozkázati, prosí. 2. Ne sám od sebe, ale z vůle Kristovy to činí, tak v. 2. 3. Ne k něčemu novému, ale k tomu, což oni s dobrým rozmyslem oblíbili, jim slouží. 4. Učiní-li to, důvod máti budou, že se Bohu líbí. *Druhé:* Dvě částky toho šlechtného života předkládá, totiž: *Nejprvé:* Utíkání zlého, jako jest: 1. Smilství, jehož utíkati sluší, nebo: Proti Bohu, oblíbenému čistotu ducha i těla, čelí; těla, kteráž mají býti svatá, zpržňuje a na nemoci přivodí; smilstvo původ svůj z zhovadilé žádosti má; na lidi osvícené nikoli nepřisluší. 2. Útiskové a fortelové, jichž se varovati náleží, nebo: 1: Duchovní krevnost bratra oklamávati nedopouští. 2: Bůh ten hřích jako i jiné tresce. 3: Cíl našeho povolání tomu hříchu jako i smilství odprá, v. 7. 4: Ne tak dalece člověk, jako

KAPITOLA IV.

Napomíná, aby se tak, jakž jim přikázání vydal, chovali v čistotě, 9. lásce svatě 10. a pokojnosti i pracovitosti zůstávající, 13. poněvadž té práce, když ten hrozný spravedlivého soudu přišel by den, litovati (nevýmluvnou za ni berouce odplatu) nebudou.

2. Neděle
v postě.

Nále¹ pak, bratří, *prosíme vás a ²napomínáme v Pánu Ježíši³, jakož ste přijali od nás, kterak byste měli choditi⁴ a líbiti se Bohu v tom, abyste se ⁵rozhojnili více. 1 Kor. 1, 10.

2. Víte zajisté, jaká přikázání vydali sme vám skrze Pána Ježíše.

3. Tať jest zajisté *vůle Boží, totiž posvěcení vaše⁶, abyste se zdržovali od †smilstva⁷. * Řím. 12, 2. Efez. 5, 17. † Viz Skut. 15, 20.

4. A aby uměl jedenkaždý z vás svým ⁸osudím vládnouti v svatosti a v poctivosti⁹;

5. Ne ¹⁰v libosti tělesných žádostí, *jako i pohané, kteříž Boha neznají¹¹; Efez. 4, 17.

6. A aby žádný ¹²neutiskal ani neoklamával v ¹³jednání bratra svého; proto že mstitel jest Pán všeho toho, jakož i předpověděli sme vám a osvědčili.

7. Nebo nepovolal nás Bůh k ¹⁴nečistotě, ale ku posvěcení¹⁵.

8. A protož kdo by pohrdal tímto¹⁶, ne člověkem pohrdá, ale Bohem, kterýž i ¹⁷nám *dal Ducha svého svatého. 1 Kor. 7, 40.

hony. 24) v čas příchodu. 25) t. buď s lidmi v Kristu posvěcenými a s vámi jedno srdce učiněnými, buď s anděly, duchy svými čistými. 2 Tes. 1, 7.

1) za tím pak, t. po předložení víry a po napomenutí k stálosti v ní již to pozůstává, abyste k šlechtnému životu napomenuti byli. 2) žádáme. 3) t. ne k svým věcem ale k Kristovým a to ne o své újmě ale z jeho poručení předloženým vás vedu. 4) t. živi býti. Podobně Efez. 4, 1. Item 5, 8. Kolos. 4, 4. 5) rozmáhali. 6) t. toto dvě od vás Bůh máti chce: 1. Abyste v něho věřili. 2. Z víry dobré skutky činili (1 Jan 3, 23.) a summou abyste se jemu cele oddávali, posvěcovali (Jan 17, 17.) a svatě živi byli (Lev. 19, 2.), jakž ste k tomu cíli vyproštění z moci ďáblův došli. Luk. 1, 75. 7) t. netoliko od skutku neřádného ale i od toho, což k němu

napomáhá, jako jest nestydaté na druhé pohlaví vzhledání (Job 31, 1.), opilství (Efez. 5, 18.) a tanec. Izai. 3, 16. Item 5, 14. 8) nádobou; t. tělem svým, v němž jako v nádobě duše přebývá a skrze ně jako nástroj svůj nějaký moc provodí. Podobně svatého Pavla Bůh nádobou nazývá. Skut. 9, 15. 9) t. aby se každý v čistotě a poctivě bez hříchů smilných choval a tak těla svého nečistotami svatosti a poctivosti odporými a za nimi jdoucími nemocmi nezhyžďoval a nezlehčoval. 1 Kor. 6, 18. 10) v neduhu, náklonnosti. 11) t. známostí spasitelnou. Jan 17, 3. Nebo sic jinak i pohané o Bohu vědí. Řím. 1, 19. 20. 12) nepotlačoval, nepřetahoval. 13) trhu, handli, v (jaké koli) věci. 14) mrzkosti. 15) t. k ostříhání se v svatosti. Efez. 1, 4. 16) t. naučením neb přikázáním. Výš v. 2. Podobně Luk. 10, 16. 17) Ř. v nás; t. v srdce naše.

IV. I. K TESALONICENSKÝM.

VZKŘÍŠENÍ BUDOUCÍ. sám Bůh ty i jiné hříchy zapovídá. *Potom:* Činění dobrého, jako jest to dvoje: 1. Zdílnost s chudými, k níž Tesalonicenským to sloužiti mělo: Že spolubratřím v Kristu dobře činili; od Boha naučení o tom přijali; prvé horliví v tom byvše, umenšení bráti neměli, v. 10. 2. Pokoje milování a spravedlivé živnosti dobývání, nebo tak: 1. Apoštolského učení uposlechnou. 2. Tím příkladem dobrým snáze nejednomyslné u víře získají. 3. Potřebu svou k zachování svého života v domě míti budou. — II. Výstraha od nemírného zámátku nad mrtvými v Kristu věřícími, v níž apoštol: *Jedno:* Důvody toho, že se nesluší přílišně rmoutiti, mocně vede, t.: 1. Že mrtví nezehnuli, ale libě zesnuli. 2. Neznabohů jest způsob, nemírně se rmoutiti. 3. Mrtví zase jako i Kristus z mrtvých vstanou. *Druhé:* Vypisuje to, co se na skonání světa dítí bude: 1. Nejedni ještě na světě živi pozůstanou. 2. Mrtví z mrtvých zvukem trouby Boží jako ze sna zbuzeni budou, a tu souditi: Kdy se to stane? Od koho? Skrze koho? Jakým způsobem a pořádkem? K jakému cíli? 3. Kristus slavně k soudu přijde. 4. Vyvolení dnem Páně živi zastížení s jinými vzkříšenými do oblaků jako na vůz slavný vzati budou. 5. Nesmrtelnosti a věčné slávy s svým Pánem důjdou.

9. O *lásce pak bratrské není potřebí psáti vám; nebo ste vy od Boha naučení, abyste milovali jedni druhé; *Viz Jan 13, 34.*

10. A jistě činíte to všechněm bratřím ve vší Macedonii. ¹⁸ Napomínámeť pak vás, bratří, abyste se v tom více rozhojnili;

11. A snažili se pokojní býti a ¹⁹hleděti toho, což komu náleží, *a pracovati rukama svýma vlastníma, jakož sme přikázali vám; *Efez. 4, 28. 2 Tes. 3, 10.*

12. Tak abyste poctivě chodili ²⁰před těmi, kteříž jsou vně ²¹a v ničemž abyste neměli nedostatku.

13. Nechcť pak, abyste nevěděli, bratří, o těch, kteříž zesnuli ²³, abyste se nermoutili, jako i jiní ²⁴, kteříž naděje nemají.

14. Nebo jakož věříme, že Ježíš umřel a z mrtvých vstal; takt Bůh i ty, kteříž by zesnuli v Ježíšovi ²⁵, přivede ²⁶ s ním.

15. Toto zajisté vám pravíme slovem Páně ²⁷, *že my, kteříž živi pozůstaneme do příchodu Páně, nepředejdeme těch, kteříž zesnuli. *1 Kor. 15, 51, 52.*

16. Nebo sám ten Pán ²⁸s zvukem ponoukajícím, s hlasem archanděla a s troubou Boží sstoupí s nebe, a mrtví ²⁹v* Kristu vstanou nejprvé. *1 Kor. 15, 23.*

17. Potom my živi pozůstavení ³⁰spolu s nimi ³¹zachvácení budeme ³²do oblaků, vstříc Pánu v povětří; a tak vždycky se Pánem budeme.

18. A protož potěšujtěž jedni druhých těmito ³³slovy.

J. vám. 18) prostmel. 19) Ř. dělali vlastní věci; t. nedávati se a nevtřati v to, což vám nepřináleží. 20) viz výš v. 1. 21) t. ven z církve aneb jiného nežli vy náboženství. Viz Kol. 4, 4. Pěkné tu naučení jest, aby každý dobrým příkladem hleděl jiné Kristu získati. Podobně Mat. 5, 16. 1 Petr 2, 12. 22) a žádného abyste nemusili potřebovati; t. z těch Kristovým učním se nezpravujících. Nemíníť pak toho apoštol, že by někdo tak dostatečný býti mohl, aby jiných nepotřeboval; ale k tomu slouží, aby každý, což na něm jest, věrně pracoval, marnotrátece nebýval, svou leností a nerozšafností chudoby na sebe

neuvozoval, tak že by s porouháním jména Božího třebaš k neznabohům utíkati se o pomoc musil. 23) t. z věřících v Krista zemřeli. Viz Jan 11, 11. 24) t. jako pohané. Podobně Efez. 2, 12. 25) t. u víře v Krista Ježíše až do smrti setrvali. 26) t. z zdejší smrtelnosti neb z hrobu do nebeské radosti. Nebo těla zvlášt svatých v hrobích v nic se nikoli neobracejí, ale jako v nějakém pokojítku odpočívají. 27) t. ne z svého vymyšlení, ale z Kristova poručení a mně toho v třetím nebi oznámení. 2 Kor. 12, 2. 4. 28) s hřmotem, podobně jako k boji ponoukajícím. 29) Kristovi; t. kteříž sou k němu skrze víru jako

DEN SOUDNÝ. I. *Vypsání budoucího příchodu Kristova*, v němž apoštol: 1. Poráží všetečnost těch, kteříž by chtěli vystihnouti jistou chvíli toho příchodu. 2. Probuzuje dřímající nad svým spasením, předkládaje: 1. Časy nebezpečné a v nich se hříšné mnohých ubezpečení, viz v. 3. 2: Nenadálý příchod Kristův, ježž připodobňuje: 1. K příchodu zloděje. 2. K bolesti rodičky. — II. Povinnosti lidí žádostivých v hotovosti Pána dočkat, a ty mají konati: *Jedno*. Při sobě v tomto dvě: 1. V utíkání zlého, jako jest: Bez pokání v hříších zůstávání a jako v nich usnutí; s věcmi zdejšími se spojení a jako jimi se opojení. 2. V činění dobrého, t.: 1: V zrůstu u víře. 2: V rozmnožení se v lásce. 3: V ustavení se v jisté naději, a k též obojí povinnosti slouží nám: 1. To, že sme k tomu

KAPITOLA V.

Vypravuje apoštol, kterak nenadále strašlivý Páně den (4. ale synům světla přezádstivý) hříšníky pikačív, z čehož se věrní i těšiti 6. i k bedlivosti jedni druhých ponoukati mají; 12. služebníkú Kristových k tomu od něho daných draze sobě vážice i poslušně následujícíe.

časích pak a ¹ chvílech, bratří, nepotřebujete, aby vám psáno bylo.

2. Nebo vy sami výborně víte, že ten den Páně *jako zloděj v noci, tak přijde². ² Petr 3, 10.

3. Nebo když dějí³: Pokoj a bezpečnost; tedy rychle přijde na ně zahynutí, jako bolest ženě těhotné, a ⁴ neujdouť toho.

4. Ale vy, bratří, nejste ve tmě⁵, aby vás ten den⁶ jako zloděj zachvátil.

5. Všickni vy⁷ synové světla⁸ jste a synové dne; nejsmeť synové noci, ani tmy⁹.

6. *Nespěmež¹⁰ tedy jako i jiní¹¹; ale bděme¹² a † střízliví budme¹³. ¹⁰ Řím. 13, 11. † Řím. 13, 13.

7. Nebo kteříž spí¹⁴, v noci spí¹⁵; a kteříž se opíjejí, v noci opilí jsou¹⁶;

8. Ale my synové dne jsouce, střízliví budme, *oblečeni jsouce ¹⁷ v pancíř víry a lásky a v lebku, jenž jest naděje spasení.

¹⁷ Efez. 6, 17.

oudové k své hlavě připojení a tak kteříž v jisté naději k životu věčnému zesnuli. Viz výš v. 14. 30) t. až do příští Kristova. 31) vytržení. 32) v oblacích. 33) věcmi.

1) příhodnosti času, příhodnostech, t. na něž se všeteční lidé nezbedně doptávají, kdy, kterého léta, měsíce a dne Kristus k soudu přijde. Což vše před námi Bůh skryl, aby chom na něj vždycky bedlivě očekávati musili a jako na poskoku byli. Podob. Skut. 1, 7. 2) t. pojednou a nenadále (Luk. 21, 5. 3.); avšak jakž se z dalšího verše rozumí bezbožným obzvláště ten příchod Kristův nenadálý bude. Neboť pobožní vždycky mají na něj v hotovosti čekati a jeho žádostivi býti. Mat. 24, 44. Luk. 21, 28. 3) t. když se bezbožní nejvíce, tak jako za dnů Noe, ubezpečí. Luk. 17, 26. 4) nebudou moci uteci. 5) t. nejste nevěřící a nezabohové aneb ty bláznové panny, kteréž toliko lampy bez oleje

mají. Mat. 25, 3. 6) t. v němž Kristus k soudu přijíti má. 7) t. v Krista věřící. 8) t. světlém spasitelné známosti Boha obdaření. Podobně Luk. 16, 8. Řím. 13, 12. Efez. 5, 8. 9) t. nejsme lidé neosvěceni a známosti Boží prázdni. 10) t. nevydávejmež se v lhostejnost a v hříšné se v rozkošech ubezpečení. 11) t. nevěřící a slepci, duchem epikurejským a sarducejským dýchající. 12) t. srdce svého k nebi, kdež jest náš poklad, pozdvihujme (Mat. 6, 21.) a před ďáblem, aby nás nepřemohl, na pěči se mějme. Podobně 1 Petr 5, 8. 13) t. břemeno pečování nezřízeného i žádosti těla, kteréž jako nápoj opojný člověka obtěžují, od sebe odvrzme a srdce svého obzřetvím ani opilstvím neobtěžujme. Luk. 21, 34. 14) t. o spasení své nic se nestarají. 15) t. z jedné slepoty v větší slepotu a rozmařilost těla se vydávají. 16) t. ne tak dalece opojným nápojem jako líbostmi světa v noci bludů a ne-

V. I. K TESALONICENSKÝM.

CTNOSTI SVATÉ. cíli od Boha vysvobození z temnosti bludů a obdaření světlem spasitelným, výš v. 4. 5. 2. Odplata věčného života, a ta jest jistá, nebo: Bůh nás k němu z milosti vyvolil; Kristus také jeho dostatečně nám zasloužil. *Druhé:* K bližním, totiž abychom: 1. Věrně pracujících k hojnější práci ponoukali. 2. Služebníků věrných (jejichž tu tři ctnosti vyčítá) a ne vlků sobě vážili, v. 12. 3. Pokojně se ke všechněm měli. 4. Vady škodlivé mající podle potřeby jejich retovali, v. 14. 5. V své i spravedlivé při sami sobě nenapravovali. 6. S chudými se rádi zdělovali. *Třetí:* K Bohu, jemuž sme povinni to, abychom: 1. V čas štěstí i neštěstí v něm doufání a potěšení skládali, v. 16. 2. Často se jemu modlili. 3. Z věcí tělu libých i nelibých od něho na sebe vzložených jemu díky činili. 4. Ohnůček darů jeho v sobě prací věrnou rozněcovali, v. 19. 5. Slova

9. Nebo nepostavil¹⁸ nás Bůh k hněvu¹⁹, ale²⁰ k nabytí spasení skrze Pána našeho Jezukrista;

10. Kterýž umřel za nás, *abychom, budťo že bdíme, budťo že spíme²¹; spolu s ním živi byli; 2 Kor. 5, 15.

11. Protož napomínejte se vespolek a vzdělávejte²² jeden druhého, jakož i činíte.

12. Prosímeť pak vás, bratří, znejtež²³ ty, kteříž pracují²⁴ mezi vámi a²⁵ předloženi sou vám v Pánu²⁶ a napomínají vás²⁷;

13. A²⁸ velice je milujte pro práci jejich; a mějte se k sobě vespolek pokojně.

14. ²⁹Prosímeť pak vás, bratří, napomínejte³⁰ z³¹ řádu vystupujících, potěšujte choulostivých, ³²snášejte mdlé, trpělivě se mějte ke všechněm.

15. *Vizte, aby někdo zlého za zlé neodplacoval; ale vždycky účinnosti³³ dokazujte i k sobě vespolek i ke všechněm.

Přisl. 20, 22. Item 20, 24. Řím. 12, 17.

16. Vždycky se radujte³⁴;

17. *Bez přestání se modlte;

Luk. 18, 1.

18. *Ze všeho díky činite; nebo ta jest vůle Boží v Kristu Ježíši, aby se tak dalo od vás.

Efez. 5, 20.

19. Ducha neuhašujte³⁵;

20. ³⁶Proroctvím nepohrdejte;

známosti Boha opojení sou. 17) v zbroj. Viz *Efez. 6, 11. atd.* 18) t. nepředzřídil neb neodložil, jako to některým učinil. *Řím. 9, 17. 1 Petr 2, 8.* 19) t. k věčnému zatracení, kteráž Bůh z svého hněvu spravedlivého na bezbožníky uvede. Podobně *Řím. 1, 18. Efez. 5, 6.* 20) k obdržení. 21) t. buď že jsme živi neb mrtvi. *Řím. 14, 8.* 22) t. vespolek sobě k dobrému služte. Podobně *Efez. 4, 16.* 23) t. v náležitě vážnosti je mějte i časnými věcmi podle možnosti opatrujte. *1 Tim. 5, 17.* 24) t. v předkládání čistého učení: 1. Ctnost služebníka, čistě učení mítí. 2. Příkladný život vésti. 3. Jiné k dobrému slovem i kázní náležitou vésti. Kdo tedy chce z služebníků sobě náležitou uctivost činěnou mítí, ten se musí v těch ctnostech nalézati. 25) zpravují vás, vůdcové jsou váši; t. netoliko učením ale i příkladným životem k dobrému vám slouží. 26) t. v tom, což se dotýká pocty

a služby Boží. 27) t. slovem i kázní církevní vám k tomu, abyste k svým povinnostem stáli, opravdově slouží. 28) za hodné velmi velkého milování je sudte. 29) napomínámeť. 30) t. trescete. 31) neřády plodících. Viz o nich *2 Tes. 3, 10. 11.* 32) uchopte, zpodepřete, pozadržte; t. ty, kteříž jsou u více mdlí a hned jako padnouti mají, retujte. Podobně *Řím. 14, 1.* 33) Ř. následujte. 34) t. v Bohu doufajte a v Duchu jeho svatém (*Řím. 14, 17.*) a zvláště z obdarování vás svědomím pokojným se těšte. *Řím. 5, 3. 2 Kor. 6, 10.* 35) t. v světle Duchem Páně v srdcích vašich rozniceném aneb dařích jeho, jenž jsou víra, láska, naděje, umenšené nebeřte, ale z slýchání Božího slova více jich nabývejte. 36) proroctví za nic sobě nepokládejte, t. kázaní Božího slova aneb vysvětlování řečí prorockých, kteráž se dějí podle udělení darů Ducha Páně, sobě nezlehčujte. Podobně *1 Kor. 14, 1. atd.*

I. K TESALONICENSKÝM.

V.

ZAVÍRKA jeho rádi poslouchali, v. 20. 6. Učení jemu odporného se varovali, v. 21. LISTU. 7. Summou, všeho jemu nemilého utíkali, v. 22. — III. Závírka všeho listu tohoto, v níž apoštol: 1. Za dokonalé posvěcení Tesalonicenských Bohu se modlí. 2. V doufání o vyslyšení té modlitby své je ustavuje. 3. Modlitbám jejich se důvěřuje. 4. Pozdravení jim vzkazuje. 5. List tento všechněm přečísti poroučí.

21. Všeho ³⁷zkuste; což dobrého jest, toho se držte;
 22. Od všeliké zlé tvárnosti se varujte³⁸.
 23. Sám pak Bůh pokoje³⁹ posvětiž vás ve ⁴⁰všem; a celý váš duch⁴¹ i duše⁴² i tělo bez ouhony ku příští Pána našeho Jezukrista zachováno budiž.
 24. *Věrnýť jest⁴³ ten, jenž povolal vás, kterýž také i učiní to⁴⁴.
1 Kor. 1, 9.
 25. Bratří, modlte se za nás.
 26. *Pozdravte všech bratří s políbením svatým. *Řtm. 16, 16.*
 27. ⁴⁵Zavazujíť vás⁴⁶ skrze Pána, aby čten byl list tento všechněm bratřím svatým⁴⁷.
 28. Milost Pána našeho Jezukrista budiž s vámi. Amen.

(List) první k Tesalonicenským psán jest ⁴⁸v Atenách.

37) zkoušejte; t. což se vám od vašich učitelů předkládá. To pak zkoušování podlé pravidla Božího Zákona činěno býti má, čehož příklad viz při oněch Berienských. Skut. 17, 11. Podobně 1 Jan 4, 1. **38)** t. netoliko od toho, což jest zjevně zlé, jako jest vražda, snilství a krádež, ale i od toho, což jest k zlému podobné aneb příčinu dává k němu a zolášť při učení, čehož byste zjevným Božím slovem ujištěného neměli, abyšte snad místo medu nepřijali jedu. **39)** t. kterýž jest dárce pokojného svědomí. *Řtm. 5, 1.* **40)** všelikterak, cele. *R. celé;* t. každého z vás celého neb všeho od světa sobě odděl a znovu skrze svého Ducha svatého se všemi mocmi vašimi vnitřními i zevnitřními obnov neb zplod. Nebo což tu apoštol summovně pověděl, hned to po částkách dále rozbírá. **41)** t. mysl, kteráž jest nejpřednější a nejjemnější moc vaší duše, avšak i ta obnovení a znovu zplodění potřebuje. *Efez. 4, 17. 23.* **42)** t. všecky jiné nižší moci

duše, jako jest vůle, žádosti a náklonnost lidská. Nebo ačkoli obecně Písma svatá člověka dělí na dvě, t. na duši a na tělo, avšak tuto tři částky jeho pokládá a samé duše moci na dva díly, t. na mysl a na vůli apoštol rozbírá a tak tuto duši to se nazývá, což v duši neb skrze duši konáno bývá. Takt zajisté celý člověk bude svatý, když nic duch neb mysl nepomyslí, nic duše neb vůle nepožádá, nic tělo neučiní, než což by se s Boží vůlí srovnávalo. **43)** t. neproměnitelný a v svých slibích stálý. *1 Kor. 1, 9.* **44)** t. vás posvěti i k věčnému životu přivede. Podobně *Filip. 1, 6.* **45)** zaklínám. **46)** t. kazatele a toho zboru soudce. **47)** t. v Kristu posvěceným (*2 Kor. 1, 1.*) a k vašemu zboru přináležejcím. Odkudž se vidí, že ti zle činí, kteříž Písem svatých lidu obecnému čísti nedopouštějí. **48)** z *Aten.* Někteří smyslí, že tento list jest z Korintu psán.

